

Report out Kernenergie

TBIC | Thema's voor transitie
VOOR | De raad van Bestuur
8 Mei 2026

SYNERGIE
inspire action

HET DILEMMA IN ÉÉN ZIN

Zou Triodos Bank moeten kunnen investeren in partijen die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling en productie van kernenergie? De groep koos tussen twee opties.

- **Optie 1** — huidig standpunt handhaven. Triodos blijft kernenergie volledig uitsluiten van financiering en investeringen, met een 0%-omzettolerantie voor de hele nucleaire keten (inclusief onderzoek en ondersteunende producten zoals stralingsmonitoring).
- **Optie 2** — standpunt herzien. Triodos erkent een rol voor kernenergie in de energietransitie onder voorwaarden (bewezen afvalbeheer, kernfusie-onderzoek), financiert op korte termijn geen opwekking, maar staat investeringen toe in bedrijven met max 5% omzet uit kernenergie-gerelateerde activiteiten.

Belangrijk om in het achterhoofd te houden bij het lezen van wat volgt: 'voor' in de zaal betekende niet 'voor grootschalige kernfinanciering'. De gesprekken waren heel genuanceerd en de mensen die 'voor' waren, keken er dan ook heel gevarieerd naar. Waarbij optie 2 ook allerlei vragen oproept, zoals het stuk hieronder laat zien.

SENTIMENT IN CIJFERS

Achttien deelnemers schreven aan het begin een individuele kaart en plaatsten zichzelf op de lijn tussen Optie 1 (links, 1) en Optie 2 (rechts, 2). Er hing een fysieke waslijn waarop mensen hun kaarten konden plaatsen, hoe meer naar het midden, hoe minder sterk je overtuigd was van je mening.

- **Optie 1 (handhaven):** 6 deelnemers — positie 1.
- **Neigend naar Optie 1:** 4 deelnemers — positie 1.3.
- **Bewust in het midden:** 3 deelnemers.
- **Neigend naar Optie 2 (herzien):** 3 deelnemers — positie 1.8 tot 1.9.
- **Optie 2:** 2 deelnemers — positie 2.

In de afsluitende stemming was de stemming 9 om 9. Terwijl het standpunt aan de waslijn liet zien dat op zijn minst 10 mensen neigden naar standpunt 1. Dit kan duiden op twee mogelijke dingen

- 1) Mensen zijn gedurende de sessie opgeschoven in standpunt en misschien zelfs wel van standpunt veranderd. Dit lijkt wat onwaarschijnlijk, omdat er aan het eind toen de twee groepen plenair werd gevraagd of mensen van gedachten waren veranderd 2 of 3 mensen hun hand op staken. Toch kan het zo zijn dat mensen die van mening veranderd zijn, zich niet comfortabel voelden om hun hand op te steken

- 2) Een tweede oorzaak kan zijn, dat er wat verwarring was over wat ‘voor’ en ‘tegen’ was bij de eindstemming. Dat gebeurde ook in de zaal, waardoor we twee keer gestemd hebben. We kunnen niet met zekerheid zeggen dat het tijdens de tweede stemming voor iedereen duidelijk was.

Wat verder te merken was, was dat het sentiment ‘tegen’ luidruchtiger was en dat daar een sterker sentiment onder zat. Als de bank besluit om voor optie 2 te gaan, kan dit voor mensen die de voorkeur hadden voor optie 1 als ingrijpender worden ervaren dan andersom bij een keuze voor optie 1.

Wat de uiteindelijke stemming (9 om 9) niet zegt

Een hoogopgeleide, betrokken groep klanten, certificaathouders en wetenschappers stapte de zaal in met een genuanceerd beeld. En als je ze tot stemming dwingt, wordt het een 50/50 verhaal. Men verliet de zaal met een begripvollere houding, waar men vooraf nog wat meer tegenover elkaar stond. Niet door techniekvragen, maar door bredere argumenten over lock-in, verdringing en gijzeling. Dat is een signaal over het soort onderbouwing dat de huidige uitsluiting steviger zou kunnen maken, juist nu de geopolitieke druk toeneemt.

VIER DRAGENDE INZICHTEN

Door alle vier de kwartetten heen kwamen vier inzichten consistent terug. Deze vatten samen waar het gesprek écht over ging. Vaak niet over kernenergie als techniek, maar over het kader waarbinnen Triodos zo'n vraag wil beoordelen.

1. ‘Kernenergie’ is een paraplubegrip – welke kernenergie bedoelen we?

Het label dekt alles van grote drukwaterreactoren tot Small Modular Reactors, medische toepassingen en kernfusie. Zonder die uitsplitsing wordt elke voor- of tegenstem ongericht. Meerdere groepen vroegen: hebben we de luxe om het hele puzzelstuk terzijde te schuiven, of moeten we onderscheid maken in welk deel ervan we wel of niet financieren?

2. De definitiekwestie: wat verstaat Triodos onder duurzaamheid?

Gaat het primair om CO₂-reductie, of nadrukkelijk ook om de sociale ‘S’; rechtvaardigheid voor getroffen gemeenschappen, ontwikkelingslanden, en de generaties na ons die met afval blijven zitten? Zolang die lens niet expliciet is, blijft elke kernenergie-afweging zweven. Dit was de meest gehoorde meta-vraag van de dag.

3. De innovatieparadox: aanbod schept vraag, niet rust

De rode draad in verschillende duo's en groepen was dat elke technologische innovatie tot nieuwe schaarste en nieuwe behoefte leidt. ‘*Shifting baseline*’: wat ooit luxe was, wordt noodzaak. Wie nu in kernenergie investeert lost niet het probleem op waarvoor het bedoeld is. De fossiele behoefte wordt niet kleiner, de totale energievraag wordt groter. De échte hefboom, zo zeiden velen, is investeren in mindering: vraagreductie, besparing, leven binnen de draagkracht van de aarde.

4. Tijd, lock-in en verdringing

Een kernkeuze is een keuze voor ~100 jaar (15–20 jaar bouw + 50–80 jaar exploitatie). Tegelijk staan we onder klimaattijdsdruk waar zon, wind en besparing nú impact maken. Het zwaarwegende argument dat door meerdere groepen werd ondersteund: investeren in kernenergie ‘*slaat de andere duurzame investeringen plat*’. Voor een waarden-gedreven bank wegen lock-in en verdringing minstens zo zwaar als

techniekrisico. Daarbij kan het wijs zijn om dit dilemma periodiek te (her)overwegen, omdat de wetenschap niet stilstaat en er dus telkens nieuwe inzichten zullen ontstaan.

VIER VRAGEN DIE OM EEN KEUZE VAN DE BANK VRAGEN

Uit de kwartetten en het diepere groeps gesprek kwamen vier vragen die, als ze niet door worden beantwoord, elke verdere standpuntbepaling kwetsbaar maken.

- **Definitie.** Welke definitie van duurzaamheid hanteren wij? Alleen CO₂, of expliciet ook sociaal, intergenerationeel en mondiaal-keten? Dit moet vóór elke (toekomstige) individuele dossiervraag liggen.
- **Bewijslast.** Onder welke voorwaarden zou kernenergie voor Triodos wél acceptabel zijn? Bestaan er bewezen veiligheids- en afvalstandaarden, en zo niet, accepteren we dat als bank?
- **Gijzeling.** Hoe voorkomen we dat we via impactobligaties of koppelproducten ongewild indirect in kernenergie investeren? Hoe wapent de bank zich daartegen, ook richting de 5%-tolerantie in een mogelijke Optie 2?
- **Investeren in minderen.** Welk verdienmodel heeft Triodos om actief in vraagreductie (besparing, opslag, biologische landbouw, gedragsverandering) te financieren, als kerntegenwicht voor productiegerichte oplossingen?

WAT WE WILLEN MEEGEVEN

De dag was nadrukkelijk geen referendum. Toch ligt er een duidelijk signaal: de groep, een mix van klanten, kenners en betrokkenen, verwacht dat Triodos niet primair een technologische, maar een waarden- en kader-keuze maakt. Drie observaties die we voor de vervolgdagen meegeven.

- **Maak de lens expliciet vóór de vraag.** Zonder vastgelegde definitie van duurzaamheid (CO₂ + S + tijd + keten) loopt elk thema op deze drie dagen leeg in een herhaling van dezelfde meta-discussie.
- **Behandel 'minderen' als zelfstandige investeringscategorie.** Dit was de meest opvallende rode draad, breder dan alleen kernenergie. Zonder propositie hierop blijft elk 'nee' tegen een productietechnologie principieel maar passief.
- **Bouw weerbaarheid tegen koppelproducten in.** De zorg rond impactobligaties als 'gijzelingsvehikel' is concreet en herhaald genoemd. Een check in het investerings-beleid ('zit hier indirect kernenergie of vergelijkbare lock-in in de keten?') sluit hier direct op aan, óók binnen een eventuele 5%-tolerantie.

Voor de volledige uitwerking: methoden, sentiment per groep, alle voor- en tegenargumenten, de diepterapportage en de bredere lijst onbeantwoorde vragen, zie het bijbehorende uitgebreide rapport.